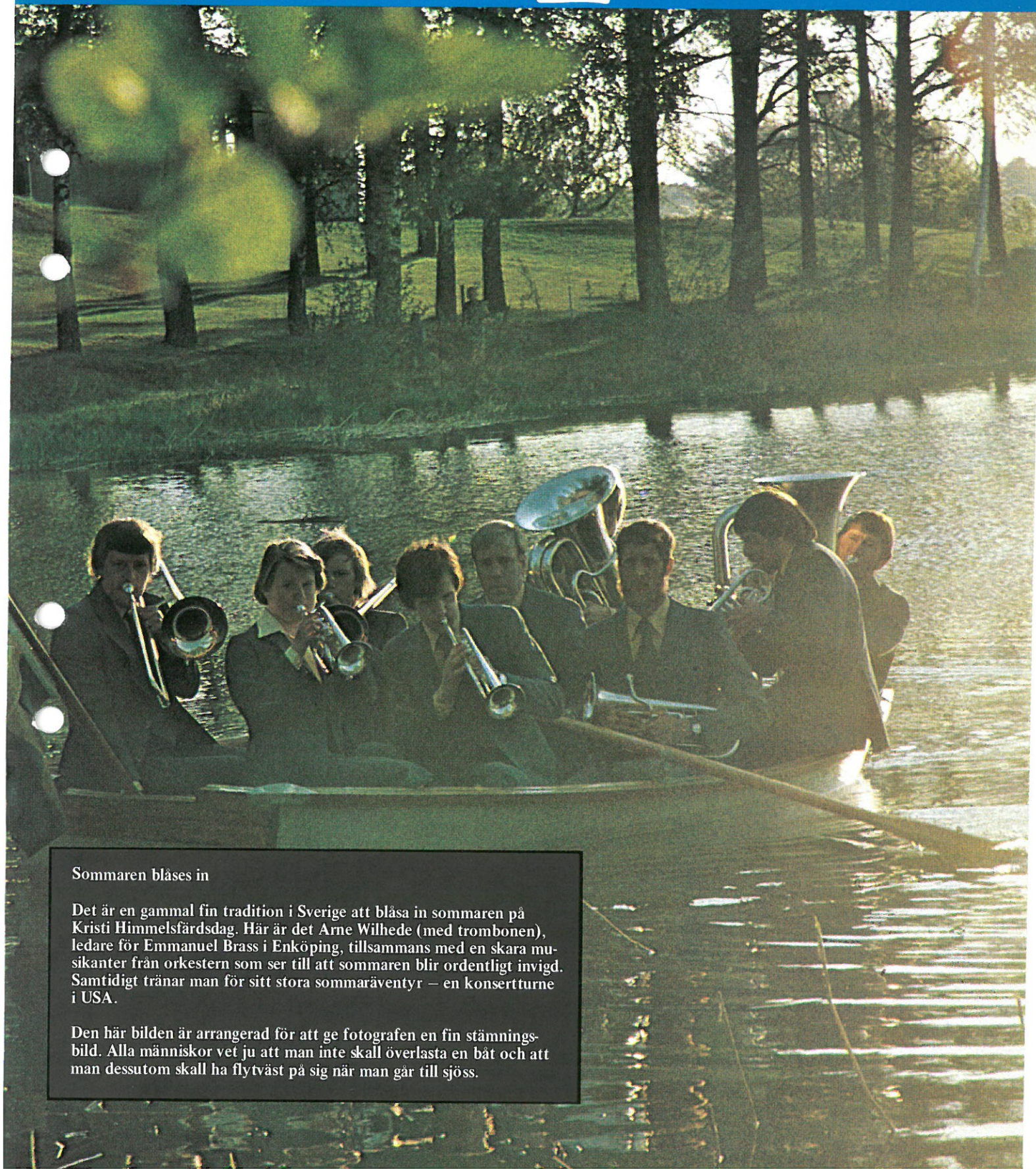

dakapo

Personaltidning för
AB Bahco Ventilation
Ansvarig utgivare:
Eskil Sjödin

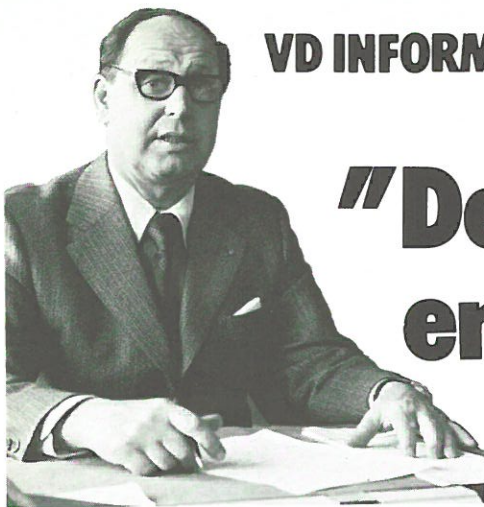
Nr 2 Maj 1976
Nr 3 Juli 1976

Sommaren blåses in

Det är en gammal fin tradition i Sverige att blåsa in sommaren på Kristi Himmelfärdsdag. Här är det Arne Wilhede (med trombonen), ledare för Emmanuel Brass i Enköping, tillsammans med en skara musikanter från orkestern som ser till att sommaren blir ordentligt invigd. Samtidigt tränar man för sitt stora sommaräventyr – en konsertturné i USA.

Den här bilden är arrangerad för att ge fotografen en fin stämningsbild. Alla människor vet ju att man inte skall överlasta en båt och att man dessutom skall ha flytväst på sig när man går till sjöss.

VD INFORMERAR:

"Den allmänt uppåtgående tendensen kommer att fortsätta"

Första halvåret 1976 ligger snart bakom oss, och vi kan nu göra en någotsånär säker prognos hur resten av året kommer att gestalta sig.

Orderingången har t o m maj totalt sett varit mycket bra och ligger en bra bit över motsvarande tid förra året. Fortfarande släpar den resultatgivande faktureringen, beroende på att några större anläggningar blivit försenade på grund av fördröjd byggtakt, vilket vi ej kan påverka. Detta innebär att vi ej kan nå det budgeterade halvårsresultatet. Jämfört med motsvarande tid förra året blir dock troligen resultatet avsevärt bättre. För hela året är vår prognos, att vi skall nå vår budget, vilket innebär en avsevärd förbättring gentemot 1975. Detta dock under förutsättning att nuvarande effektivitetstakt kan hållas eller helst förbättras.

Den allmänt uppåtgående trenden, som vi noterade redan förra året, kommer alltså att fortsätta. Även om vi blir bättre och bättre har vi dock ännu ej nått den resultatnivå som vi satt upp som vårt mål. Vår målsättning är att vi skall nå en sådan avkastning på det engagerade kapitalet att en framtida utveckling och expansion tryggas.

Den centrala löneuppgörelsen är nu klar även för tjänstemännen, men eftersom dessa förhandlingar blev mycket utdragna, innebär detta att de lokala förhandlingarna inte blir klara förrän efter semestern. Med denna uppgörelse är nu alla löneavtal klara, och som alla säkert är medvetna om har det för såväl oss som all annan exportindustri inneburit en ökad priskonkurrens på utlandsmarknaderna.

Effekten av den stora organisationsändringen, som vi genomförde under förra året, har utan tvekan påverkat den ovan-

nämnda resultatförbättringen, även om det är svårt att översätta detta i siffror. En hel del återstår att göra ifråga om information och samråd, men bolagsuppdelningen i divisioner och Hemkomfortbolag kommer utan tvekan att underlätta dessa viktiga arbetsformer inom Bahco Ventilation. Det är viktigt att vi utnyttjar denna strukturförändring av bolaget så att också största möjliga arbetstillfredsställelse skapas. Effektiviteten måste kombineras med kravet på möjlighet att påverka den egna arbetsituationen. Den nya lagen om medbestämmanderätt kommer säkerligen att bli en positiv sak för oss, men vi får inte ha överdrivna förhoppningar om att den skall innebära stora och dramatiska förändringar.

Svenska Cellulosa AB, SCA, har som redan meddelats köpt AGA:s samtliga aktier i AB Bahco. Det rör sig om ca 173.000 aktier, motsvarande omkring 35% av aktiestocken i Bahco. Därmed har SCA övertagit AGA:s roll som den största aktieägaren i Bahco.

Bakom affären ligger bl a avsikten att ett exportsamarbete skall inledas mellan oss och Sunds AB, och det samarbetet skulle i första hand gälla process- och rationaliseringsutrustningar för cellulos-, papp-, wellpapp- och stålindustrin. I såväl Sunds sätt att arbeta med systemlösningar som inom Sunds världsvida försäljningsarbete med tonvikt på kompletta anläggningar finns det mycket intressanta kombinationsmöjligheter. Vad som konkret kan komma ut av detta är det dock för tidigt att säga något om. Det är en sak som vi gemensamt inom båda företagen nu skall arbeta med. Vi i Bahco Ventilation har anledning se optimistiskt på detta aktieägarbyte, och jag kommer givetvis tillbaka med mer informationer när de nu redan tagna första kontakterna givit något av värde.

Låt mig nu få avsluta detta första halvår med att uttrycka min tacksamhet till

alla de anställda, som genom energiska insatser, lojalitet och förståelse för de problem som alltid uppträder i en dynamisk verksamhet har bidragit till det uppnådda resultatet.

Den semesterperiod, som nu står för dörren, är en nödvändig paus för oss alla, och jag hoppas den skall ge oss möjlighet att ladda våra mänskliga batterier.

Trevlig semester!

DIREKT FRÅN FACKET:

SIF

LÖNER OCH ANSTÄLLNINGSVILLKOR

Som tidigare meddelats i massmedia och i separat SIF-information har man slutit avtal om löner och allmänna anställningsvillkor för 1976.

Avtalet innebär en lönenivåhöjning med 6,6 %.

Det generella tillägget, retroaktivt från 1 februari, utbetalas tillsammans med juni-lönen. Den allmänna potten, kvinnopotten, låglönesatsningen och övriga tillägg utbetalas snarast efter att de lokala förhandlingarna, som pågår under sommaren, har avslutats. Dessa skall enligt avtalet vara avslutade senast den 30 augusti. Om så inte sker, tillämpas den förhandlingsordning som gällde i det tidigare huvudavtalet.

	Ordinarie löne-revisionsdatum	Kostnadskalkyl
Generell lönehöjning	3,4 %	3,4 %
Allmän pott (fördelas individuellt och företagsvis)	2,2 %	2,2 %
Låglönesatsningar, allmänt	0,38 %	0,38 %
Kvinnopott	3,0 %	0,52 %
Lågslöner m m	0,1 %	0,1 %
		<hr/>
		6,6 %

Vid en eventuell tvist kan ärendet i sista hand bli hänskjutet till Tjänstemarknadsnämnden.

Avtalet om allmänna anställningsvillkor gäller från den 1 juli 1976, och omfattar bl a semesterregler övertidskompensation och restidsersättning.

I juninumret av Industritjänstemannen presenterades de olika avtalen mer detaljerat.

PENSIONS AVTALET

I skrivande stund pågår förhandlingar i pensionsfrågorna. Delpension kan erhållas från den 1 juli 1976, men det är lämpligt att avvakta med delpension till efter semestern, dels för att förhandlingarna skall kunna avslutas och information om avtalets innebörd hinna distribueras, dels för att det kan vara ekonomiskt fördelaktigt med hänsyn till semesterersättningen.

Flexitid - e de nå't för dig?

BEFATTNINGSNOMENKLATUREN

Forts. fr. föreg. nr

Hur skall klassificeringen genomföras? Det är viktigt att man sakligt kartlägger de arbetsuppgifter och övriga fakta som befattningen omfattar. En särskild blankett har utarbetats för detta ändamål och har under våren distribuerats på Bahco Ventilation.

Vanligtvis torde klassificeringsarbetet gå enklast och snabbast om det sker i en ordning som ansluter sig till företagets organisation, division, sektion, avdelning osv. Inom enheterna sker klassificeringen efter stigande svårighetsgrad hos befattningarna.

Nomenklaturen är gemensam för t ex SIF och SAF, varför det är viktigt att ett samråd kommer till stånd mellan tjänstemannaklubben och företaget och att inplaceringen sker på objektiva, sakliga grunder. Man är helt överens om att detta samråd inte får övergå i eller ta formen av förhandlingar.

Klassificeringen av befattningarna vid

ett företag måste ses över minst en gång om året, nämligen innan underlaget för organisationernas gemensamma lönestatistik skall göras upp och insändas. Det kan emellertid vara enklare och mera värdefullt för både företag och klubbar att se över inplaceringarna t ex en gång per halvår. Man begränsar sig då till att diskutera de befattningar, som bytt innehavare, befattningar som ändrat innehåll utan att byta innehavare eller till befattningar som nyinrättats.

De klubbmedlemmar som önskar ytterligare klarläggande angående nomenklaturen kan vända sig till klubbstyrelsen.

SÄG DIN MENING I SIF

Den under maj utsända enkäten håller nu på att bearbetas. Närmare redogörelse om resultatet kommer att ges vid något klubbmöte under hösten. De medlemmar som så önskade kommer att kontaktas av klubbstyrelsen snarast.

Vårt kontor i Gävle

I Gävle, staden där Norrland börjar och pärlan vid Gavleåns blå band, är Bahco Ventilation representerat av ett försäljningskontor och en enhet ur installationsavdelningen. Jan Söderström är chef för kontoret:

– Vi är mest inriktade på industrin numera. Det offentliga byggandet och handelsbyggnationen har avtagit. Många industrier gläder vi oss åt att betrakta som fasta kunder. Inte så att vi är utan konkurrens men vi har ett samarbete med goda personkontakter och ömsesidigt förtroende. Det förenklar förhandlingarna vid varje uppdrag och måste innebära kostnadsfördelar både för oss och för kunderna. Kostnadsläget är besvärligt och vi har gott om konkurrenter, i skilda storlekar.

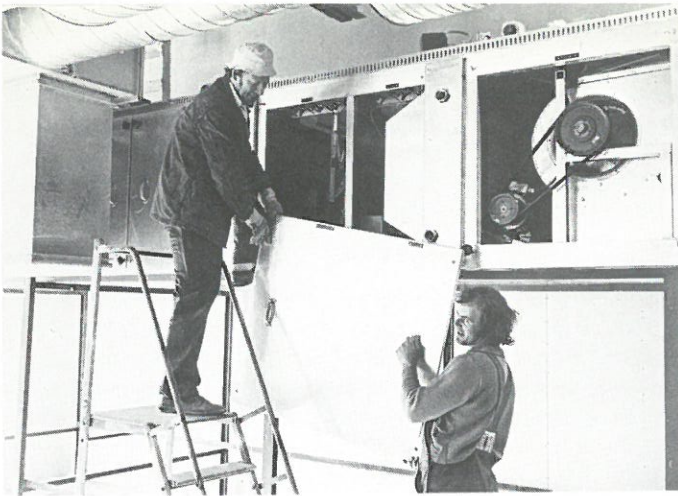
Arbetet på kontoret består mest av kundbesök för aktuella uppdrag och konstruktionsarbete. Lars Jansson, Sture Nyström, Alf Ramqvist och Roland Sundqvist är säljare och Björn Fol-

kesson konstruktör, enligt organisationen, men funktionerna växlar ofta med arbetet. Alla har överblick över varandras arbeten och bidrar med erfarenheter. Lena Olsson och Christina Wetter delar på korrespondens och administrativa rutiner. Christina är vikarie för Laila Jansson som är barnledig.

Installationsavdelningens stora jobb är nu i stadsdelen Andersberg där Bahco Ventilation installerar ventilation i flera olika servicebyggnader till ett stort bostadsområde.

Studiebesök med andra entreprenörer i barnstugan Vinkelboda i Skutskär (Bahco Ventilation har inte gjort ventilationen). Barnen studerade allvariga farbröder som tittade i taket och på stora papper.

Sture Rapp och Roland Halling installerar klimataggregat i Andersberg.

Jan Söderström besöker K-Konsult.

Christina Wetter och Lena Olsson.

Verkmästare Olle Persson vid Andersbergs centrum.

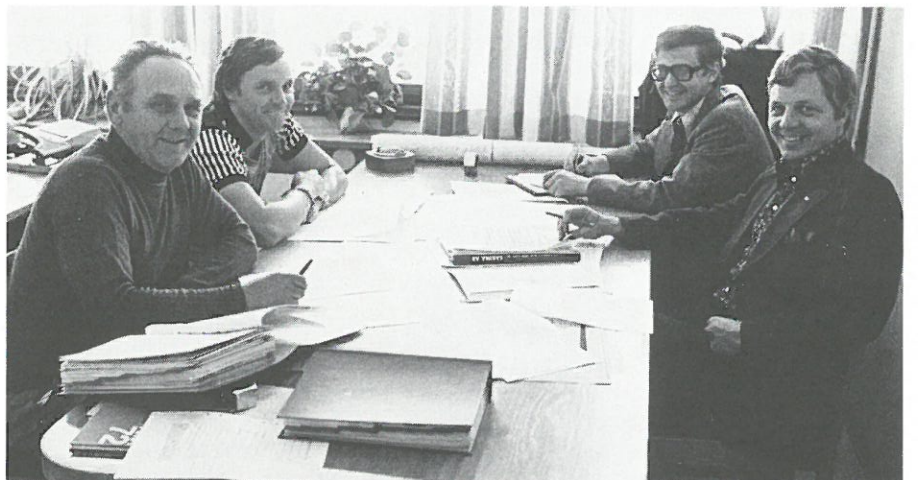
Ture Uppman och Håkan Eriksson från Bröderna Uppmans Plåt och Roland Sundqvist löser problem i en arbetsbeskrivning till Gävle Mejeris tillbyggnad.

Roland Sundqvist och Jan Söderström på utställningsbesök hos en annan produktleverantör.

Håkan Thorsling, service, mäter en frånluftsväntil i Andersberg.

Upphandling på Sandvik AB. Fr v Stig Söderström, Jan Palm, Sandvik, Lars Jansson och Jan Söderström.

VAD KAN MAN GÖRA ÅT DEN STORA KORTTIDS- FRÅN- VARON?

I förra numret av Dakapo berörde VD den ökande korttidsfrånvaron inom svensk industri och den frågan har också tagits upp bl a av Pehr Gyllenhammar vid Volvo. Vår VD, Gunnar Hybinette, kallar det här ämnet en "het potatis" för inblandade organisationer och för de politiska partierna. Vad beror den ökande korttidsfrånvaron på och vad kan man göra åt den?

Har vi blivit sjukare?

Det finns inget som tyder på att hälso-läget i Sverige har försämrats på senare år. Snarare tvärtom. Vi har förbättrat våra motions- och kostvanor i ganska hög grad, även om vi har långt kvar innan de blir riktigt bra. Influensaepidemier av typ Hong Kong slår naturligtvis hårt under vissa delar av året, men korttidsfrånvaron är ganska jämnt fördelad, så där ligger inte förklaringen.

En förklaring kan vara att vi upplever oss ha råd att stanna hemma när vi känner oss halvvissna. Ersättningen från sjukkassan kompenserar ju inkomstbortfallet. Gränsen för var vi känner oss hängiga och småsjuka är dock högst individuell. Ju högre vi uppskattar vår egen arbetsinsats desto större är möjligheterna att vi går till jobbet även om vi är litet snuviga eller har andra småkrämpor. Men upplever vi arbetet som stressigt, tråkigt, monotont och arbetsmiljön som torftig så har vi lättare att känna efter en extra gång och kanske stanna hemma. Men arbetet måste ju ändå ut-

föras och då måste arbetsledningen omfördela arbetsstyrkan, vilket kan leda till svårigheter och förseningar på andra håll. Det här är ett stort bekymmer och fortsätter ökningen av frånvaron kan det äventyra vår konkurrenskraft på lång sikt. Att hålla korttidsfrånvaron nere är av intresse för vår trygghet.

Hur mycket hänger på arbetsmiljön?

Vi har fortfarande långt att gå innan vi får riktigt bra arbetsmiljöer. Men intresset och viljan finns i hög grad och via arbetsmiljöfonderna får man också gradvis resurserna. Trots det stigande intresset för att förbättra arbetsmiljöerna så fortsätter korttidsfrånvaron att öka, vilket kan förvåna. Kanske beror det på att åtgärderna inte hänger med i de ökade önskemålen, att kraven stiger betydligt snabbare än resurserna att förverkliga dem. Det skulle i så fall antyda att problemet med korttidsfrånvaron kommer att fortsätta att öka.

Det gäller alltså att skynda på om man vill vända utvecklingen. Arbetsmiljöerna måste göras ännu bättre och arbetsuppgifterna mindre monotona. System med självstyrande grupper och ökad "job rotation" kan vara rätt väg.

Löser flexibel arbetstid problemet?

En del av korttidsfrånvaron beror varken på sjukdom eller arbetsmiljön. Man måste ordna någonting på arbetstid, exempelvis tvätta, åka till tandläkaren eller sjukhuset, fixa hantverkare etc. Att ta tjänstledigt kostar ju onekligen en del och det är lättare att sjukanmäla sig än att ansöka om tjänstledighet. När man ändå har sjukskrivit sig är det också naturligt att stanna hemma ett par dagar. Att vara hemma bara en dag ser inte så bra ut. På det här sättet förlorar svenskt näringsliv en oerhörd massa arbetstimmar – kanske helt i onödan.

Flexibel arbetstid kan lösa en stor del av de här bekymren. Man skulle få tid att ordna med när servicen på dagtid och man tar inte ut längre tid än vad som behövs. Bäst vore det om flextiden kunde införas i samband med planerade arbetstidförkortningar.

Det finns en hel del svårlösta administrativa problem som sammanhänger med flextiden. Men de är inte olösbare och det är verkligen hög tid att sätta igång på allvar med den här frågan.

En lojalitetsfråga?

De som har intressanta, omväxlande och värlönlade arbeten är naturligtvis mer lojala mot företaget och i den gruppen är korttidsfrånvaron mycket låg. Ju

sämre betalt arbete man har och ju torftigare arbetsmiljön är desto lägre blir lojaliteten. Det här resonemanget är starkt förenklat, men något ligger det i det. Kan man inte känna lojalitet med företaget så kanske man känner med sina arbetskamrater. En ökad gruppkänsla leder till större grupplojalitet och det kan ha betydelse för korttidsfrånvaron.

Säkert kan den här ovanligt "knöliga" heta potatisen delas upp i ännu fler delar. Men vi får inte blunda för problemen och vi måste sträva efter positiva lösningar. Det gäller ju till sist vårt arbete och vår trygghet.

Gunnar.

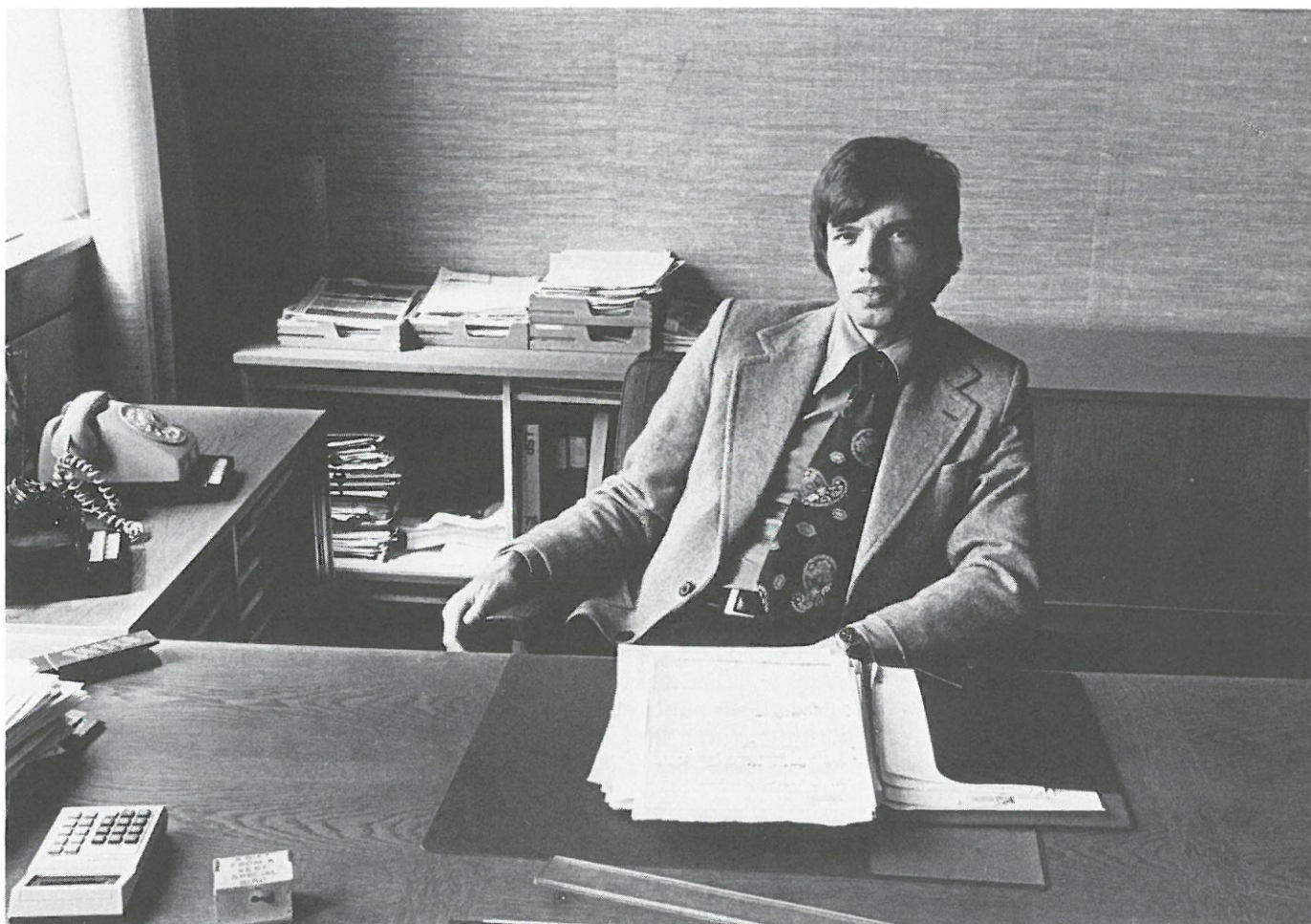
REGELSTRIDIG PARKERING AV BILAR:

Regelstridigt utnyttjande av gästparkering och reserverade P-platser har hos vissa anställda visat en tendens till att öka oroväckande på senare tid. Jag vill härmed rikta en allvarlig maning till var och en att rätta sig efter gällande trafikföreskrifter och parkeringsregler och för allas trivsel vara med och verka för en bättre trafik- och parkeringsmoral.

Ove Eriksson

AB Bahco Hemkomfort-vårt försäljningsbolag för konsumentkapitalvaror, fordonsprodukter, luftvärmare och kylapparater.

Tanken på att ombilda vår sektor för konsumentkapitalvaror till ett separat försäljningsbolag är inte precis ny. Planerna har funnits i ett par år men det slutgiltiga beslutet fattades inte förrän i mitten av februari. Från den första mars i år trädde beslutet i kraft. Till chef för det nya bolaget utsågs Rolf Åkerlind, tidigare assistent till VD.

Rolf Åkerlind har nu haft några månader på sig att sätta sig in i den här stora uppgiften och att formera sina styrkor. Dakapo fick en pratstund med honom i början av juni, när den nya organisationen hade presenterats.

Är Du nöjd med organisationen?

”Jag har fått den organisation som jag

ville ha, den jag tror passar ett renodlat försäljningsbolag som vårt. Vi har fått färre men större resultatgrupper med Norden som hemmamarknad (Hemkomfortavdelningen RH och avdelningen för fordonsprodukter, värme och kyla RF) Dessutom en gemensam exportavdelning för försäljningen utom Norden.

Har det varit några avväxlingsproblem?

Avväxlingen är redan nu ett passerat stadium. Den nya organisationen har växt fram sedan bolaget bildades. Några stora förändringar har inte heller skett. Inom den tidigare organisationen hade vi exempelvis en relativt stor avdelning som sysslade med projektledning och säljstöd. Den var huvudsakligen teknisk till sin natur. I den nya organisationen har den gruppen huvudsakligen kom-

Rolf Åkerlind, chef för AB Bahco Hemkomfort, tycker att han fått den organisation han ville ha.

mersiell inriktning med kvalificerad marknadsservice som främsta arbetsuppgift.

Hur vill Du marknadsföra Bahco Hemkomforts affärsidé?

Skillnaden i affärsidé och distributionskanaler mellan Bahco Hemkomfort och Bahco Ventilation i övrigt är ganska stor och det var en av anledningarna till att AB Bahco Hemkomfort bildades. Vi har ju en hel del produkter som inte är ventilations- eller luftbehandlingsprodukter (duschkabiner, solarier etc) och det är en fördel för oss att få arbeta med

en egen affärsidé och skapa oss en egen profil inom Bahco-namnet. Sortimentet av icke-ventilationsprodukter kan exempelvis utökas ytterligare. Vi har idag inte resurser att gå ut med en stor kampanj på allmänheten för AB Bahco Hemkomforts affärsidé och profil. Den får bakas in i den reklam som vi idag gör för våra produkter.

Det är allra viktigast för oss på kort sikt att skapa en lönsam plattform att arbeta ifrån. Att skapa en profil är ett arbete på några års sikt. Dessutom behöver vi tid för att förutsättningslöst kartlägga våra framtida verksamhetsområden.

En fråga som många säkert ställt till Dig hur blir det med Bahco Bilvärmare i framtiden?

Vi har inga planer på att sluta sälja bilvärmare. Det är en viktig produkt för oss och biltillbehörsbranschen är dessutom en distributionskanal som vi har god förankring i. Vi strävar naturligtvis efter att komplettera bilvärmaren med andra produkter för branschen. En bra början har redan gjorts med hyttventilationen, som väckt stort intresse där den visats. Men det finns säkert flera produkter som kan passa vår försäljningsorganisation.

Exporten till andra länder än de nordiska, hur kommer den att utveckla sig?

Vi har redan nu en betydande export till övriga länder och det finns möjligheter att expandera. Att vi kan se Norden som en enhet beror på att där säljer vi hela vårt produktprogram redan idag. De övriga marknaderna är mera av typ "enproduktmarknader", exempelvis USA och Västtyskland för bastu, och England för duschkabiner etc. Det gäller att hitta de rätta produkterna för varje marknad och de rätta distributörerna. Det här är ett svårt, tungt arbete som fordrar mycket tålamod. Våra produkter är ibland alltför bra och därigenom dyra och det gör att vi får slåss hårt för att komma in på attraktiva marknadsdelar.

Vilket är ditt största problem idag?

Prissituationen och det något "smala" produktsortimentet är vårt största problem idag och förmodligen också i morgon. Vi, i likhet med de andra resultatenheter inom Bahco Ventilation, måste visa lönsamhet. Det betyder att ansvarsgränserna mellan de olika divisionerna måste renodlas ytterligare och att vi inte kan ta på oss för stora kostnader från andra resultatenheter.

För att vi skall köpa produkter och tjänster från andra divisioner måste de

ha marknadsanpassade priser om vi skall kunna konkurrera med verklig framgång på marknaden.

Produktutvecklingen är ett annat problem för oss. Det är ett livsvillkor att vi i takt med marknadens krav får fram nya produkter. Bahco Ventilations egen produktutveckling är huvudsakligen inriktad på system och utrustningar för ventilation och luftvård. Den passar inte alltid vårt sortiment som ju ofta påverkas av moderiktningar och där produkterna är jämförelsevis mer kortlivade. För att hänga med i utvecklingen måste vi förmodligen gå ut och köpa produktutveckling och teknologi i viss utsträckning. Speciellt för vårt bolag är det viktigt att vi inte blir produktionsstyrda.

Vad upplever du som den största styrkan hos bolaget?

Vi är ett renodlat försäljningsbolag med bra relationer inom de distributionskanaler som vi arbetar på och vi har stora fonder av marknadsföringskunskande. Kan vi avsätta mer resurser till aktiv marknadsbearbetning och dessutom i takt med marknadens krav få fram nya, attraktiva produkter så kan vi se framtiden an med tillförsikt.

Hur uppfattar de anställda den nya organisationen?

En omorganisation innebär nästan alltid en del problem och oro för personalen. Så har det naturligtvis också varit hos oss. Nu är den fasen slut och vi har fått en organisation, en ram att arbeta i. Det tror jag alla tycker är skönt. Vi är alla inställda på att göra en verklig insats så att vi kan visa lönsamhet och bevisa vårt berättigande inom Bahco-familjen.

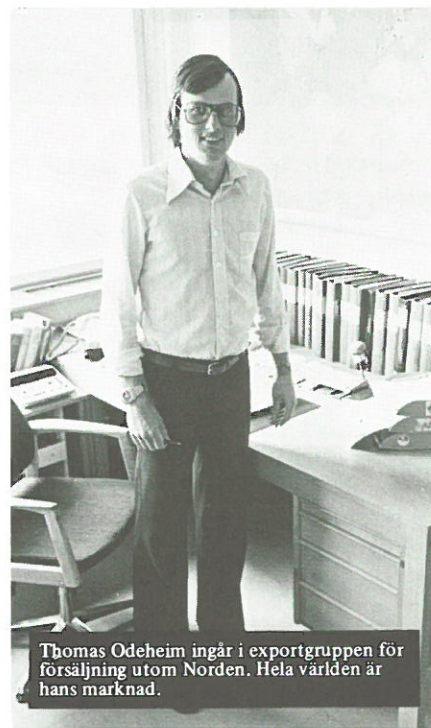
Sven Jerlmyr leder försäljningen av våra hemkomfortprodukter med Norden som hemmarknad.

Barbro Palmer och Inga Bylund ingår i AB Bahco Hemkomforts sekretariat tillsammans med Gunnel Andren.

Bertil Danielsson är chef för avdelningen marknad/teknik och tillika ställföreträdande chef för AB Bahco Hemkomfort.

Thomas Odeheim ingår i exportgruppen för försäljning utom Norden. Hela världen är hans marknad.

SOL, SON

"Endast Sverige svenska krusbär har" skaldade en gång en storsvensk poet. På samma sätt kan man säga "endast svensk- en längtar efter semester". I Norge och Danmark har man "ferier" och i Finland har man sommarlov (kesä loma). Ordet semester betyder egentligen och ursprungligen "termin" och avsåg en halvårsperiod (cursus semestris). I England, USA och många flera länder betyder semester en skoltermin på femton eller arton veckor, alltså raka motsatsen till vad vi menar med semester.

Troligen har ordet fått sin nya betydelse i Sverige genom att vi nästan alltid tar ut vår ledighet i samband med halvårsskiftet. Men nog låter väl "sommarlov" rundare och rarare på något vis. Låt oss gå in för det i fortsättningen, klä oss fint till avslutningsdagen, sjunga "I denna ljuva sommartid" och kanske lämna över ett äpple till VD.

Varför just juli?

Juli har inte gjort sig känd som den pålitligaste av sommarmånaderna. Går vi tillbaka i väderlekshistorien så vimlar det av regniga, kalla och ruskiga julimånader. Juni är allmänt mycket varmare och torrare med garanterat solsken. Och augusti är den stora semester månaden för de flesta andra länderna i Europa.

Förkärleken för juli sitter nog också i sedan gammalt, innan vi fick tempererade utomhusbad här i Sverige. Juli var den månad när havs- och sjövattnet hade fått en någotsånär badvänlig temperatur. Augusti är också en fin månad men så länge orkar vi inte vänta på vår ledighet. Alltså blir det juli – år efter år – som får bli vår semester månad.

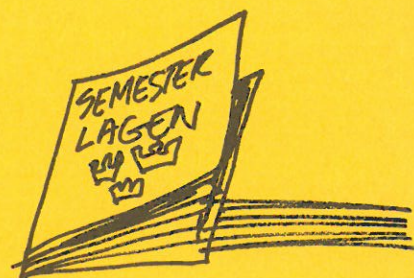
Numer börjar vi sprida semestern

Många vill sprida ut sin semester över hela året – och dom som kan passas på att ta ut någon vecka under vintern eller sparar en vecka till hösten. Då är det extra skönt att fara till soliga södern. Men alla kan inte göra på det sättet. Under de stängda semesterveckorna i juli passas de flesta större industrier på att städa, reparera och bygga om i fabrikslokalerna. Därför är det mest praktiskt att huvuddelen av arbetsstyrkan tar ledigt samtidigt.

Hur började det här med semester?

Någon lag om semester fick vi inte förrän 1938. Tidigare fanns semesterrätt för statliga och kommunala tjänstemän reglerad i avlöningsreglementen och för tjänstemän i enskild tjänst genom muntliga eller skriftliga anställningsavtal. För övriga anställda "arbetare" fanns kollektivavtal. Någon lagstadgad rätt till semester fanns inte.

Arbeterskyddslagen av år 1931 hade dock tagit upp en bestämmelse rörande semester. I den stod det: "En semesterledighet under minst fyra söckendagar

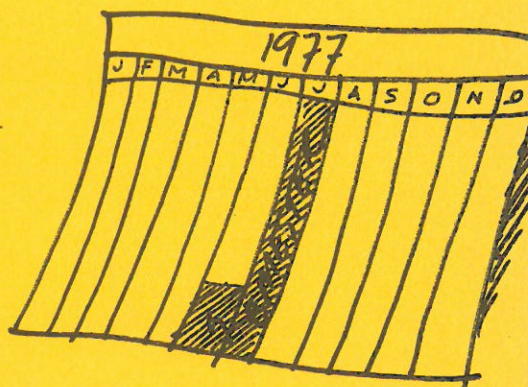
(vardagar) borde, i allmänhet under den varma årstiden, beredas arbetare som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos arbetsgivaren eller företaget under en längre tid."

1938 kom den första semesterlagen till efter ett par års utredningsarbete. Det blev en tvingande minilagstiftning som tillförsäkrade alla arbetstagar oavsett ålder, yrke och tjänsteställning en enhetlig minsta semester. En full semester omfattade då 12 dagar, dvs man var ledig två veckor i sträck.

1951 kom så den allmänna treveckors-semesteren som 1963 utökades till fyra veckor.

Nu kommer förmodligen den femte semesterveckan!

Under höstriktsdagen 1976 kommer förslaget om en femte semestervecka att tas upp. Den har stora chanser att gå igenom eftersom arbetsmarknadens parter står bakom förslaget. Hur den lagen kommer att slutgiltigt utformas vet vi

VINMARCO

ännu inte, men det finns intressanta inslag i förslaget, onekligen. Bl a skall man kunna spara den femte veckan under fem års tid för att sedan under det sjätte året ta ut tio veckors sammanhängande ledighet. Säkert kommer den möjligheten att utnyttjas av många som kanske vill bygga hus under semestern eller åka på långresor.

Att ta semester är inte bara en förmån – det är en skyldighet!

Vi behöver vår semester. Kroppen och

själen mår bra av en längre sammanhängande ledighet när vi kan koppla av, vila, syssla med det vi tycker allra bäst om eller göra något som är helt annorlunda från det vi dagligen sysslar med. Arbetet går lättare efter en sådan period av ledighet och vi blir faktiskt både effektivare och mer skärpta.

Såväl arbetsgivare som löntagareorganisationer är överens om värdet med semestern. Och det är ett önskemål att semestern också tas ut – det tjänar alla på i längden.

Får man jobba på semestern?

Det står i semesterlagen att semestern skall användas till rekreation. Arbetsgivaren, som ju får betala semestern, har rätt att kräva att vi använder semestern så att vi kommer tillbaka utvilade och stärkta efter ledigheten. Tar vi en betald anställning inom samma yrke eller arbetstyp under semestern så har arbetsgivaren faktiskt rätt att kräva tillbaka semesterersättningen. Men det finns undantag: Har man två anställningar inom samma yrke så kan man fortsätta med

Vad gör Du på semestern i år?

Veikko Kirvonen städare vid spisfläktlinorna.

Jag ska resa till Finland och vara där i 2 veckor och hälsa på de många släktingar som jag har där. Jag jobbade tidigare som lantbrukare där innan jag för sex år sedan kom till Sverige och Bahco, men nu har min bror och hans grabbar tagit hand om det hela.

Sedan kommer jag att behöva vara hemma här i Enköping och se om huset på Munksundet – klippa gräs och sköta blommorna. Min pojke har dessutom en motorbåt och det blir väl så att vi åker ut och fiskar litet emellanåt.

Vad gör Du på semestern i år?

Lena Olsson, S-FG

Vi skall hälsa på bekanta i Halmstad en vecka. Det har vi gjort i många år nu och det är alltid lika trevligt att träffa dem och att byta miljö ett tag. Vi skall också åka till Köpenhamn och gå på Zoo med barnen.

Sedan skall vi bo i en stuga i västmanlandsskogarna en vecka, så jag tror att semestern blir omväxlande och rolig.

Vad gör Du på semestern i år?

Vivi-Anne Olsson arbetar på bilvärmelinan.

”Jag ska åka hem till Norrland under min semester – närmare bestämt till Edsele i Ångermanland, där jag har mitt föräldrahem. Det brukar bli så att man träffar sina släktingar och bekanta och har trevligt tillsammans. Vi har ett litet torp där uppe några kilometer från föräldrahemmet som vi bor i och pojkarna de brukar vara ute och fiska i Faxälven, där de kan stå hela dagarna och få en och annan aborre. Självföredrar jag öring men den får jag köpa. Någon tur uppåt fjällvärlden kan det också bli beroende på vädret som jag hoppas blir vackert. Riktigt hela semestern kan vi inte vara där uppe utan vi får väl vara några dagar här i Enköping också och sköta huset.”

Vad gör Du på semestern i år?

Gunnel Bygden arbetar med sammansättning av väggfläktar.

”Jag kommer att ta semester direkt efter midsommar och sedan ha ledigt fem veckor framåt. Vi kommer då att åka till Wasa i Finland, där vi har en sommarstuga sedan den tid vi bodde i Finland för 16 år sedan. Stugan ligger ute i skärgården, och där kan man fiska och bada och ha det verkligen skönt. I år kommer dessutom vår dotter med familj med och det ska bli roligt att fira semester tillsammans. I fyra veckor har vi tänkt stanna där och sedan den femte veckan ska vi hem och plocka bär.”

Vi
bel
dar
nir
loc
hu
bo
De
sät
vi
Mä
ska

DOCH SE

den andra när man har semester från den första anställningen. Den inskränkningen gäller dock att man då inte får arbeta mer än man tidigare gjorde med varje arbete. Har man två halvtidsanställningar så får man alltså ta semester från den ena och fortsätta att arbeta halvtid i den andra.

Däremot står det oss fritt att arbeta avlönat i något annat yrke. Vi får ta betalt om vi hjälper till exempelvis i lantbruket etc. För många, som huvudsakligen har ett stillasittande, tänkande ar-

bete, kan det ju vara en form av rekreation att ta i ordentligt med kroppen.

Vad händer om man blir sjuk på semestern?

Sjukdagar, som inträffar under semestern, räknas inte som semesterdagar. Har man varit sjuk under semestern har man således semesterdagar till godo. En förutsättning är dock att sjukdomen anmäles till arbetsgivaren och till sjukkasnan och att man skaffar sjukintyg från läkare.

Många aktiviteter att välja bland!

I takt med semesterns ökning så har också utbudet av semesteraktiviteter stigit. Det finns oerhört mycket att välja bland, antingen man stannar hemma eller åker bort. För dem som stannar i Sverige ger Sveriges Turistråd ut broschyren "Sverige är fantastiskt" som är en katalog på de fritidsaktiviteter som står till buds. När man inte vet vad man skall göra så ringer man Frida, när som helst på dygnet. Telefonnumren finner Du härnedan:

Ha det så skönt på "sommarlovets!"

Vad gör Du på semestern i år?

Vad gör Du på semestern i år?

Vad gör Du på semestern i år?

Anita Haag, ES

tänker åka till Norge med kanta och ta en tur över Hargerv. Det är beskrivningar av landskapet som har kat oss dit. Vi skall ha en svagn med oss så att vi kan naturen också.

lagom primitiva livet fortter när vi kommer hem för yr en liten stuga nere vid laren. Bara vädret blir bra ll vi nog trivas.

Yvonne Grahn, SE

"Jag har redan haft en semestervecka i år. Då var jag till Kreta och den resan vann jag vid en tävling som Svensk-Grekiska föreningen i Enköping arrangerade. Det betyder att jag kommer att arbeta en vecka under den ordinarie semestern. I sommar kommer jag troligen att vara i Sverige. Segla lite, kanske åka till Öland eller västkusten. Det beror delvis på vädret. Blir det dåligt väder så försöker jag nog att komma med på en "i-sista-minutenresa" till något land med garanterat solsken. Jag funderar också på att spara en vecka till i höst och kanske resa till Paris."

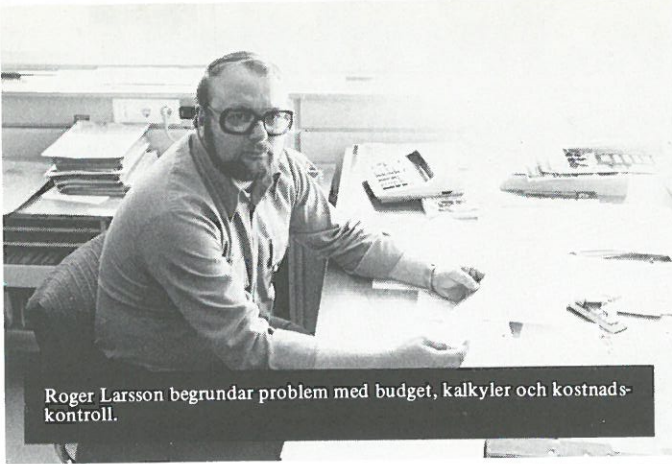
Lennart Hjälms, dokumentationsavdelningen.

"Under tre veckor skall jag vistas i min stuga vid Mälaren (Stökviken). Koppla av, fiska och göra båtutflykter. Sedan sparar jag en vecka till i höst och då åker jag troligen söderöver för att bada och sola."

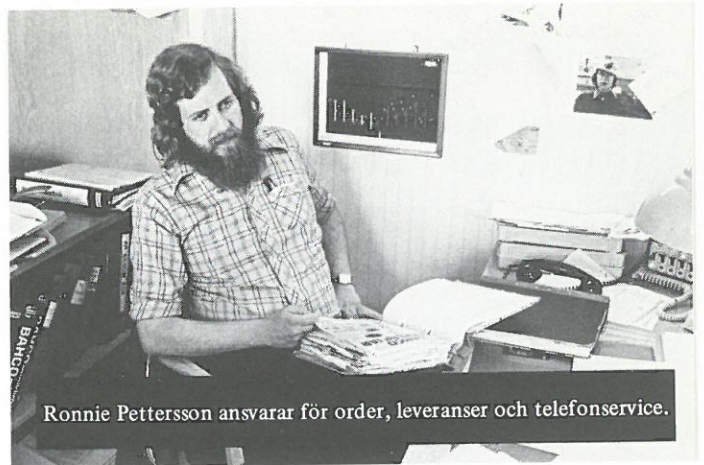
Blekinge	0455/111 81
Bohuslän	0523/130 20
Dalarna	023/230 65
Malung-Sälén	0280/129 60
Rättvik	0248/121 10
Dalsland	0532/121 30
Gotland	0498/190 70
Gästrikland	026/18 52 30
Göteborg m omg	031/17 96 10
Halland	0346/145 25
Hälsingland	0270/176 66
Härjedalen	0684/214 60
Jämtland	063/12 76 05
Åre	0647/502 10
Jönköpings län	036/16 91 80
Kalmarbygden	0480/155 50
Västervik	0490/309 00
Öland	0485/113 50
Kronobergs län	0470/271 20
Norrbottnen	0920/283 45
Skåne	040/10 16 20
Helsingborg	042/12 78 75
Kristianstad	044/12 55 88
Stockholm m omg	08/22 21 00
Södertälje	0755/300 99
Södermanland	0155/153 55
Eskilstuna	016/13 53 50
Uppsala län	018/15 02 02
Värmland	054/18 53 35
Sunne	0565/123 50
Västerbotten/ Södra Lappland	
Umeå	090/13 53 30
Skellefteå	0910/186 00
Västergötland	0500/840 85
Västernorrland	0611/156 55
Västmanland	021/14 43 40
Örebro län	019/11 97 40
Östergötland	013/11 12 15

MESTER

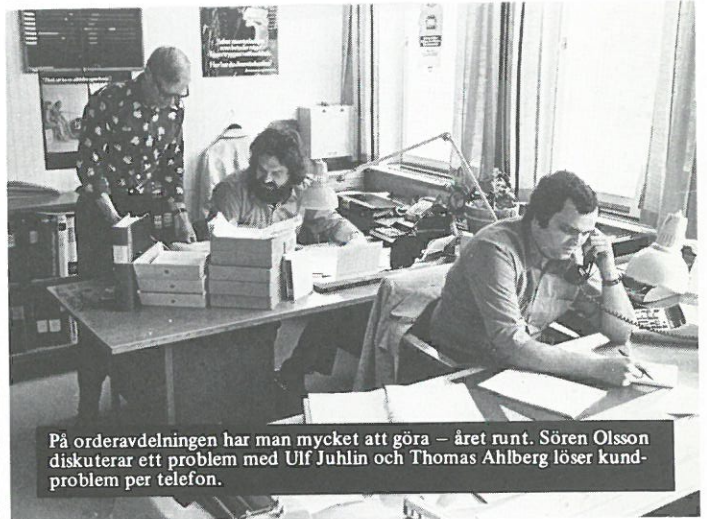
Roger Larsson begrundar problem med budget, kalkyler och kostnads-kontroll.

Ronnie Pettersson ansvarar för order, leveranser och telefonservice.

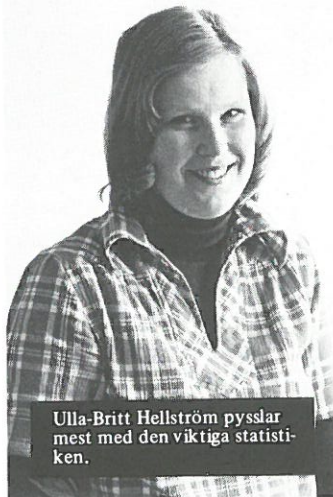
Ann-Charlotte Fredriksson arbetar på orderavdelningen (RO) och har bl a hand om den viktiga datakontakten via bildskärm med centrallagret.

På orderavdelningen har man mycket att göra - året runt. Sören Olsson diskuterar ett problem med Ulf Juhlin och Thomas Ahlberg löser kundproblem per telefon.

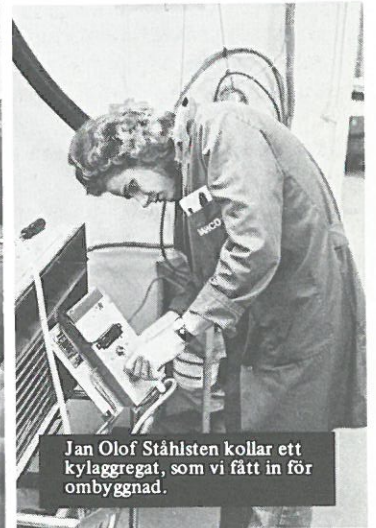
Soje Johansson provkör en bilvärmare på Bahco Hemkomforts serviceverkstad.

Ulla-Britt Hellström pyslar mest med den viktiga statistiken.

Arne Sund förestår Bahco Hemkomforts eget lager, det s k ROS-lagret. Just uppackad är en affisch för Bahco Hyttventilation ARB.

Jan Olof Ståhlsten kollar ett kylaggregat, som vi fått in för ombyggnad.

SKYDDSRUTAN:

Kraven på en god arbetsmiljö har vuxit sig allt starkare.

I massmedia har flera gånger påtalats risker i samband med användande av olika lösningsmedel, i färger, lim, och lacker m.m., samt i samband med avfettning.

Även hos oss har märkts ett ökat intresse för frågor av denna typ.

En del åtgärder har provats med viss framgång, men på lite längre sikt måste betydligt radikalare grepp tas. Efter semestern startas därför en omfattande utredning och kartläggning som syftar till att klarlägga vilka vägar som står till buds för att åstadkomma önskvärda förbättringar.

Bl a kommer vi att undersöka vilka alternativ som finns i fråga om beståndsdelarna i färger m.m. Vi kommer också

att utreda möjligheterna att utföra ytbehandlingsarbetet mera centralt än nu. Hur lång tid utredningsarbetet kommer att ta, kan i skrivande stund inte överblickas. Det är dock mycket omfattande och kommer säkert att kräva en del provningar.

Vi hoppas att vi under 1977 skall ha kommit fram med ett underlag på vilket beslut kan fattas

Installation. Service. Två viktiga funktioner inom Entreprenaddivisionen får nytt ansikte.

Våra kunder på entreprenadsidan har i allt större omfattning intresserat sig för att köpa ventilationsanläggningar med inbyggt funktionsansvar och löpande serviceavtal. Det här är en glädjande tendens som gynnar oss på lång sikt. Vi har både kunskaper och resurser för att ta på oss det utökade ansvaret och det ger oss större möjligheter att framgångsrikt konkurrera.

Installation och service är inga nya begrepp för oss. Men vi behöver nya grepp för att få dessa funktioner anpassade till nya marknadskrav. Just nu arbetas det i projekt- och samrådsgrupper för få fram organisationsplaner som är handlingskraftiga och framtidsinriktade.

INSTALLATIONSÄVDELNINGEN HETER SI

SI stod tidigare för serviceavdelningen men beteckningen passar mer logiskt in på den nya installationsavdelningen. Hela installationsverksamheten samlas under en enhetlig beteckning och en hel del dubbelarbete kan undvikas.

Bakgrunden till revideringen av organisationen för installationer och kanaltillverkning var en intervjuundersökning som gjordes under vintern 1976. Där framgick det att vår organisation hade en del brister som måste avhjälpas innan denna viktiga funktion kunde bli anpassad till de krav man ställde på den.

Åsikterna som kom fram i undersökningen analyserades, värderades och ledde fram till en arbetsplan. Kring den arbetsplanen bildades sedan projektgrupper och en samrådsgrupp i vilken projektgruppledarna och representanter för de fackliga organisationerna deltar. Projektarbetet skall vara avslutat till den 20 augusti och sedan skall planen presenteras vid Entreprenaddivisionens konferens i september.

VI BEHÖVER EN STARK INSTALLATIONSSIDA!

Installationsverksamheten kommer att bli allt viktigare för oss i framtiden, det vet vi. Därför är det bra att vi genomför förstärkningen i god tid, men det betyder att vi snabbare måste öka belägg-

HANS GRÖNLUND

ARNE WILHEDE

ningen så att vi inte behöver dras med överkapacitet under mellantiden. Den nya organisationsplanen blir ett bra hjälpmedel, som kan leda till större flexibilitet, säkrare kalkyler och mindre dubbelarbete redan på kort sikt.

FÅRRE KORTTIDSANSTÄLLNINGAR!

En stor nackdel för alla företag som arbetar med någon form av byggverksamhet är den relativt höga andelen korttidsanställningar, d v s man anställer och

utbildar folk för vissa bestämda projekt. När bygget är klart så upphör också anställningen. Vi tycker inte att det är bra personalpolitik men det måste tyvärr bli så när beläggningen är ojämn med stora toppar och vågdalar. Får vi en hög jämn beläggning så kan andelen korttidsanställningar minskas rejält, vilket betyder förbättrad anställningstrygghet för installationspersonalen. Det kan också förmodas att det blir en skärpt lagstiftning när det gäller den här typen av anställningar.

"KONTORSLANDSKAP" VID HAMNVERKEN.

Efter semestern flyttar SI in i nyreparerade lokaler vid Hamnverken, uppbyggt som ett "storrum".

SERVICEÄVDELNINGEN BYTER BETECKNING TILL SR.

Den totala synen på servicefunktionen har förändrats kraftigt på senare tid. Från att ha varit en kostnadskrävande nödvändighet har den blivit en aktiv, positiv resultatskapare, en viktig del av det funktionsansvar som vi vill ta på oss. Det betyder också att den kommer att expandera kraftigt under de närmaste åren. Arne Wilhede, chef för den nya serviceorganisationen, räknar med att personalstyrkan har fördubblats vid årsskiftet 1978/79. Det gäller såväl servicemontörer som tjänstemän.

AKTIV FÖRSÄLJNING AV SERVICE!

En nyhet inom serviceorganisationen är att man mer aktivt skall gå ut och sälja service. Det gäller framförallt avtals-service, d v s den service på ventilationsanläggningar som skall göras fortlöpande och med kontrakt. Miljömätningar och renoveringar kan också aktivt marknadsföras liksom installation av kylapparater. Försäljningen av service skall ledas av Bengt Strandell.

I servicebegreppet ingår dessutom garantiservice, akutservice och reservdelshållning/reservdelsförsäljning. För den senare kommer ett reservdelsförråd för produkter som tagits ur vår produktion att byggas upp.

INJUSTERINGAR!

Vid mätningar och injustering av ventilationsanläggningar använder man sig av en ganska komplicerad, tung utrustning. Man har funnit att det skulle vara stora fördelar med att koncentrera den utrustningen under serviceavdelningen. Den kommer till stor användning vid miljömätningar. Det här betyder att installationsavdelningen hyr in utrustning och arbetskraft från service när det gäller injustering av anläggningar. Den uthyrda personalen ställes då tillfälligt under installationsavdelningens arbetsledare på platsen.

SAMRÅDSPROJEKT.

Även när det gäller den nya serviceorganisationen finns ett samråd, som gäller

bevakning av personalrekrytering under den beräknade expansionsperioden, utbildningsfrågor och andra frågor som gäller organisationen.

Organisationen skall presenteras utförligt vid Entreprenaddivisionens höstkonferens och sedan ute på distriktskontoren. Under hösten skall man också se över hela rutinflödet för att skapa rationella arbetsmetoder och ett effektivt uppföljningssystem.

EN SATSNING SOM KOMMER ATT LYCKAS!

Med den nya inställningen till servicefunktionen som finns är Arne Wilhede övertygad om att detta är en satsning som kommer att lyckas. Bra service innebär ofta energibesparingar och intresset för arbetsmiljön kommer att leda

till utökade arbetsuppgifter och merförsäljning, bl a av kylapparater.

ERFARENHET OCH NYTÄNKANDE!

Servicefunktionen är uppbyggd på den stora fond av erfarenhet vi har och på en stor portion nytänkande. Det avspeglar sig också i organisationen. Arne Wilhede, Bengt Strandell och Bertil Gustafsson (chef för serviceproduktionen) är nya på sina platser men har stor erfarenhet av Bahcos produktprogram och filosofi. Ingvar Pettersson (assistent till Arne Wilhede och stf chef för serviceavdelningen) representerar serviceerfarenheten.

NYHETER I KORTHET

HÄNT PÅ R

Årets Elmiautställning i Jönköping om jordbruk, djur och trädgård tilldrog sig som alltid stort intresse. Bahco Hemkomfort presenterade sitt lantbruksprogram i en välbesökt monter.

– Att man kan använda Bahcovärmare till mycket inom lantbruket, upplyser Kenneth Lindberg om. Det finns så många utrymmen att utnyttja maximalt bara dessa kan värmas upp snabbt och enkelt. Därför har Bahco i sitt leveransprogram bl a två sk byggtorrar, vilka har en värmekapacitet mellan 25. och 80.000 kcal/h.

– Inom Elmiabesökarnas led är tillsatsvärme för spannmåls- och hötorkning av största intresse, fortsätter Kenneth. En minimal temperaturhöjning ökar torkkapaciteten avsevärt. Bahco har olika lösningar och ett standardutförande innebär att vi via en högtrycksfläkt FHC 25 blåser dit man vill ha den.

– Som väderspåman kan man säkert göra större lycka i lantbruksförsäljningssammanhang. Är bonden/kunden inte intresserad av att direkt prata tillsatsvärme så vill man i stället filosofera kring heta/torra och kalla/våta somrar, slutar Kenneth sin Elmiasummering.

En traktorhytt med monterad Bahco hyttventilator ARB utgjorde blickfånget i montern. Åtskilliga besökare lotsades av bl a Jan Karlsson in i hytten för demonstration:

– Intresset för produkten har hela tiden varit stimulerande, förklarar Jan. Omdömena har alltid varit positiva. Men så är vi ensamma på marknaden som kan erbjuda olika filteralternativ allt efter arbetsmiljöer. Och arbetsmiljön i manöverhytter till traktorer, skogs-, jord-

bruks- och entreprenadmaskiner blir med Bahcos montering av hyttventilatorn i främre kanten av taket dragfri.

Har då myndigheterna visat intresse för denna problematik? Dakapo ställer frågan till Hans Arne Eriksson vid Jordbrukstekniska Institutet (JTI) i Uppsala.

– JTI har fått i uppdrag av Arbetarskyddsfonden att ta fram underlag till råd och anvisningar för arbetsmiljön i manöverhytter, säger hr Eriksson. JTI blev under fjolåret klar med problematiken kring uppvärmning under kallare årstider. Och i slutet av nästa år skall vi ha motsvarande utredning klar för att under den varmare årstiden dels kunna bemästra värmeproblemen, dels föröreningar.

– Vi är något överraskade av att jordbrukssidan har verkliga dammbesvär och vid skördetid kommer därtill otrevliga allergistörringar, delsummerar hr Eriksson JTI:s insatser. Det gäller inte bara att studera lämpliga tillsatsaggregat utan också att kunna ställa krav på hytttillverkare i fråga om hytttäthet etc.

Janne Karlsson

KONCERNNYTT

BAHCOS KONCERN-STYRELSE PÅ BESÖK

Den 18 juni höll Bahcos koncernstyrelse ett ordinarie styrelsesammanträde på Bahco Ventilation. I samband med sammanträdet gjorde man också en rundvandring på vårt företag.

På bilden flankerar Gunnar Hybinette, Berndt Gustavson och Kurt Jonsson besökarna som f v är Björn Wahlström (vice VD SCA), Jan Åfors, Anton Eriksson, Per Ekström (Volvo), Ulf Styren, Nils Berggren (VD för AB Industrivärden) och Per Lindfors (SCA). Gömd bakom Kurt Jonsson skymtar Bo Rydin (VD för SCA).

SCA ÖVERTAR AGA:S AKTIER I BAHCO

Svenska Cellulosa AB (SCA) har övertagit den aktiepost i Bahco – 35% av aktiekapitalet – som tidigare ägdes av AGA.

SCA är känt som vårt största skogsbolag och under senare år har det varit mycket framgångsrika. Första året förvärvade SCA Mölnlycke och ökade därmed sin omsättning till 3,5 miljarder kronor. Det totala antalet anställda är 16.400 personer.

För SCA innebär köpet av Bahco-aktierna framförallt en kapitalplacering. SCA sökte ett börsnoterat företag med goda framtidsutsikter för att däri satsa överskottet från de vinstmässigt utomordentligt goda åren 1974 och 1975.

SCA:s dotterbolag Sunds AB som tillverkar maskiner och utrustning för cellulos-, pappers- och plastindustrierna är kund hos både

Bach Ventilation och Mecman. Vi räknar med ett utvidgat samarbete med Sunds, främst när det gäller exportförsäljning.

Så här presenterades nyheten i SCA:s personaltidning:

SCA blir största delägare i BAHCO

SCA har köpt in sig som största aktieägare i AB Bahco. Det har skett på så sätt att SCA köpt AGAs aktieinnehav i Bahco, ca 173 000 aktier vilket motsvarar 35 % av Bahcos aktiekapital.

Bakom affären ligger avsikten att ett exportarbete skall inledas mellan Bahco och Sunds AB. Och det samarbetet skulle i första hand gälla process- och rationaliseringsutrustningar för cellulos-, pappers- wellpapp och stålindustrin.

– I såväl Sunds sätt att arbeta med systemlösningar som inom Sunds världsvida försäljningsarbete med tonvikt på kompletta lösningar finns det mycket intressanta kombinationsmöjligheter mellan Sunds och Bahco, säger JAN-ERIK BLADH, VD i Sunds till SCA-tidningen. Ved som konkret kan komma ut av detta är det dock för tidigt att säga något om. Det är en sak som vi gemensamt inom de båda före-

tagsledningarna nu skall arbeta med, säger Bladh. AB Bahco omsatte 1975, 677 miljoner kr. Antalet anställda uppgår till 4.200 personer, varav ca 1100 utomlands.

Bahco är organiserat i fyra dotterbolag, Bahco Ventilation (62 % av omsättningen 1975) Bahco Verktyg (18 %) Mecman – hydrauliska och pneumatiska produkter (17 %) samt Bahco Sudamerisana – verktyg (3% av omsättningen 1975). Bahco-gruppens tre svenska dotterbolag har sammanlagt 20 utlandsbolag.

I fråga om direkta kontakter mellan Sunds och Bahco så torde dessa i första hand röra delar av Bahco Ventilation samt Mecman. Bahco Ventilations produktion omfattar således bla. cykloner, filter, skrubbar och filter för cellulos och pappersindustrin.

Mecman har en omfattande produktion inom områdena hydraulik och pneumatik – cylindrar, ventiler, pumpar, styrsystem m.m. Det är produkter och system som maskinleverantörer, exempelvis Sunds, monterar in i sina maskiner och anläggningar. Och det är inom detta område man talar om rationaliseringsutrustningar.

Vad SCA betalar för Bahco-aktierna har inte offentliggjorts. Bahcos aktier noterades härnäst till 210–220 kr på Stockholms fondbörs. Det indikerar att affären ligger i stöcksörningen 35–40 milj kr.

HÄNT PÅ I

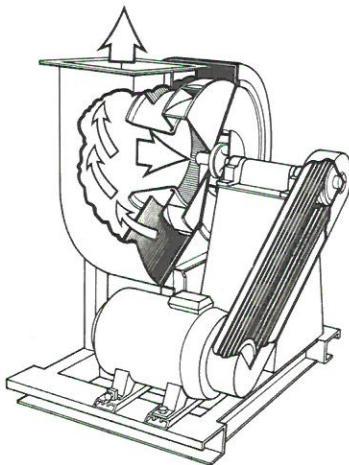
NYA INDUSTRIFLÄKTAR FRÅN BAHCO

Luftvårdsdivisionen introducerar nu en ny serie industrifläktar. Bland nyheterna märks framförallt en tätare storleksserie, större tryckflödesområde, robustare utförande och dessutom tillverkas fläktarna i tre olika standardvarianter: i stålplåt, i syrafast stålplåt och i en slitageförstärkt variant.

Fläktarna är speciellt gjorda för att klara krävande driftförhållanden i alla typer av anläggningar. Särskild omsorg har lagts ned på hjul, axel och lager som har förstärkts så att varje fläkt nu klarar ett större tryckflödesområde. Förstärkningen ger en stabilare fläkt med minskade vibrationer.

Så långt upp i storlekarna som det är möjligt med hänsyn till transportsätt kan fläktarna levereras färdigmonterade på balkram med motor och remdrift.

De olika storlekarna och typerna är ljud- och kapacitetredovisade: Lågtrycksfläktar förekommer med två hjul typer för luft- och gastransport. Max. tryck 3500 Pa. De förekommer i enkel och dubbelutförande.

Medeltrycksfläktar förekommer med fyra hjul typer för luft-, gas-, och starkt stoftbemängd gas samt för materialtransport. Max. tryck 8000 Pa.

Högtrycksfläktar produceras med tre olika hjul typer för transport av gas, starkt stoftbemängd gas och material. Max tryck 13000 Pa.

NY METOD ATT TORKA BARK SPAR PENGAR ÅT CELLULOSAINDUSTRIN

Luftvårdsdivisionen stod på torsdagen den 20 maj som värd för en informationsdag för representanter från 16 av Sveriges största cellulosaföretag. Huvudämnet för dagen var fördelarna med och framtiden för bark som bränsle.

Det är inte lätt att få bark att brinna. Bark betraktas vanligtvis som avfall, men med en ny metod att

torka och förvärma den oftast genomsura barken, förvandlar man den till högvärdigt bränsle. För torkningen använder man pannans rökgaser som kan vara upp till 200°C varma. Värme som man normalt inte kan utnyttja.

Förenklat kan man säga att man torkar bark med bark.

Från Luftvårdsdivisionen släpptes

UTBILDNING:

FRITIDSSSTUDIER

Tänker Du studera på kvällstid till hösten? Du har i så fall möjlighet att få kursavgift och litteraturkostnader betalda av företaget. Ersättningen kan variera beroende på vilken nytta Du har av studierna i Ditt arbete. Du bör därför ta upp ersättningsfrågan med Din chef eller PAU – Inga Ekstrand innan Du börjar studierna. Efter avslutade studier betalas ersättningen ut mot uppvisande av kvitto.

TRUCKFÖRARUTBILDNING

Fyra truckförarkurser genomförs under 1976, två före semestern och två till hösten. Den teoretiska delen behandlar truckens konstruktion och arbetssätt, daglig tillsyn och säkerhetsregler. Körövningarna görs på olika typer av truckar, hög- eller låglyftande med el-, diesel- eller gasoldrift. För att få truckförarbevis krävs godkänt på både teoretiskt och praktiskt prov.

Axel Johansson utför det praktiska provet. Bakom honom står Bernt Löfberg som var en av lärarna och Bo Stefansson.

"LEDARSKAP 77"

Lagen om medbestämmanderätt som träder i kraft 1 jan 1977 skiljer sig från övriga lagar och avtal genom att den påverkar själva beslutsprocessen i företagen.

För att informera om de nya bestämmelserna kommer vi att under

nyheten om den nya torken ut i februari i år och intresset har varit stort för det här nya området för energibesparing. Inte minst i våra nordiska grannländer.

På bilden syns från vänster ingenjör Gunnar Olsson, SCA, ing. Per-Ola Persson, Bahco Ventilation, ing. Frank Asplung, Ångpanneföretagen, dir. Orvar Rydin, SCA.

hösten genomföra ett antal studiecirklar kallade "Ledarskap 77".

Utanför Enköping kan det bli nödvändigt att koncentrera utbildningen till 3-dagarskurser som genomförs på distrikts- och regionskontoren.

Närmare information kommer senare.

Närmare information kommer senare.

Närmare information kommer senare.

Närmare information kommer senare.

Närmare information kommer senare.

FÖRETAGSNÄMNDEN BESLUTADE OM DEN HITTILLS STÖRSTA BELÖNINGEN I FÖRSLAGSVERKSAMHETEN

Den 22 juni hölls det sista företagsnämndssammanträdet före semesteruppehållet.

Ordföranden i verkstadsklubben Ulf Jaensson ledde nämndsammanträdet, då rösten svikit ordinarie ordföranden VD, Gunnar Hybinette. (Enligt Ulf Jaensson berodde detta på att VD hade problem som stod honom upp i halsen).

Efter några inledande procedurfrågor redogjorde E, Anders Öfverström för årsredovisningen genom att hänvisa till årsredovisningen "Bahco 1975" och ge tillfälle till frågor. Härvid framkom bl a att Bahco Ventilation betalar 2,6 milj i direkt skatt till Enköpings kommun.

MARKNADSÖVERSIKT

Därefter gav vVD, Berndt Gustavson en marknadsöversikt för de tre Bahco-företagen och av den framgick att orderingången hittills i år ligger över budget för alla tre företagen och att man i stort ser positivt på den närmaste framtiden.

För Bahco Ventilation ligger försäljningen t o m vecka 25, 43,5 mkr över budget och fördelar sig över de olika resultatenheter i runda tal på det här viset:

Entreprenaddivisionen	168 mkr
Luftvårdsdivisionen	37 mkr
Produktdivisionen	10 mkr
Bahco Hemkomfort	33 mkr

Av större order som hemförts under året kan nämnas

för Entreprenaddivisionen:

Konsortiet Västbygg, Borås	Vent.anl. provn.anstalt
Åke Larsson Byggare AB, Stockholm	Luftbehandl. affärshus Huskvarna
Asea, Västerås	Elektrokem. industri, Amerika
SIAB, Norrköping	Vent.anl. fabrik, Finspang
AB Volvo-Umeåverken	Vent.anl. verkstad m m
Skånska Cementgj. Halmstad	Hotel Intourist, Leningrad

och för Luftvårdsdivisionen

NJA, Luleå	Processventilation
NJA, Luleå	Rökgasrening vid LD-ugnar
Svedala-Arbrå AB	Dammutsugn. Krossverk
Alvesta Gjuteri AB	Gjuteriventilation

PRODUKTIONSÖVERSIKT

Som nästa punkt på dagordningen gav C, Kurt Jonsson en produktionsöversikt. Inom **Produktdivisionen** har man en eftersläpning i produktionen både inom lager- och kundordertillverkningen.

Vad beträffar lagerordertillverkningen räknar man dock med att ta igen denna eftersläpning under andra halvåret -76 medan man tror att den består inom kundordertillverkningen.

Produktionen inom **Luftvårdsdivisionen** följer t o m vecka 622 den uppgjorda budgeten. Beläggningen t o m semestern överstiger tillgänglig produktionskapacitet, varför I-verkstan kommer att arbeta första semesterveckan med i huvudsak full arbetsstyrka. Därutöver är den tillgängliga produktionskapaciteten till 100% utnyttjad fram till och med vecka 7638.

För **Entreprenaddivisionen** gäller att orderingången för montageverksamheten idag ligger över budget medan man inom kanalverkstaden ligger ca 30% under budget. Den förbättrade orderingången kommer dock sannolikt att innebära att eftersläpningen kompenseras upp till budgeterat värde för andra halvåret 1976.

16.200:-- DELAS AV TVÅ

Nästa punkt på dagordningen var IV, Björn Juhlin's redogörelse för förslagskommittens behandling av inkomna förslag varav sju föreslogs till belöning. Det mest intressanta förslaget stod Rune Wallen och Rune Wahlund för - båda avd. DKKV. Deras förslag går ut på att ersätta nuvarande gejdstos FDS och FDT, som används när man monterar ihop kanaler, med ett enkelt fästelement, som avsevärt förenklar och förbilligar hela hanteringen. För detta förslag får de dela på 16.200:--. Björn Juhlin ville dock framhålla att belöningsbara förslag i princip inte skall kunna hänföras till förslagsställarens ordinarie arbetsuppgifter och då detta förslag var ett gränsfall har förslagskommittén samrått med företagsledning och fackklubb. Resultatet blev att den föreslagna belöningen innefattar en gratifika-

tion från företagsledningen. (Dakapo återkommer i nästa nummer med en närmare presentation av förslaget och förslagsställarna).

Bland övriga frågor som togs upp var tre frågor från SIF-klubben som vVD, Berndt Gustavson besvarade.

Frågorna var:

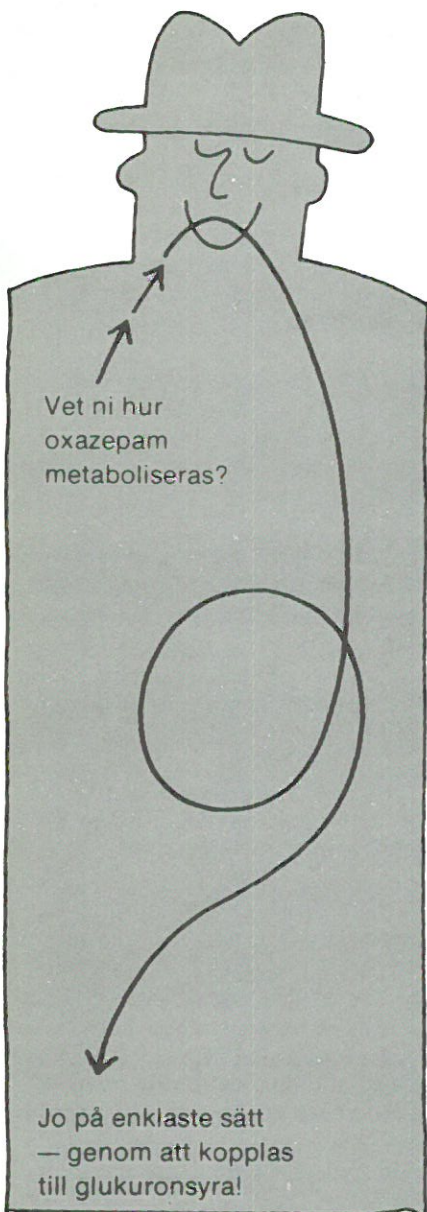
1. Vad kommer det att innebära för Bahco Ventilation att SCA övertagit AGA:s aktier i Bahco?
2. Kommer projektgrupper att bildas för att analysera möjligheter till samarbete?
3. Vilka erfarenheter erhöles från det sk ABC-projektet (AGA, Bahco, Corona)?

Uttryckt förenklat och förkortat kan svaren återges så här:

1. "Det är för tidigt att yttra sig ännu om vad köpet kan innebära. Sunds Verkstäder som ingår i SCA och är verksamma inom cellulosaindustrin och dessutom har en utbyggd exportverksamhet kan dock leda till ett intressant samarbete med i synnerhet Luftvårdsdivisionen."
2. "Ja, förmodligen och i så fall mellan Sunds Verkstäder och Bahco Ventilation men det dröjer ytterligare en tid. Vissa kontakter har dock redan tagits."

3. "Det finns många erfarenheter. En är att förutsättningarna för samarbete inte var så stora som många från början hade trott. Pannor, radiatorer och ventilation hör inte på ett naturligt sätt ihop. Ventilation är en alltför speciell del i sammanhanget."

Som sista punkt på programmet redogjorde PAV, Lars-Eric Löfgren för personalomsättning och frånvarostatistik. Den som vill studera denna statistik närmare kan göra det i de informationspärmar som hänger vid anslagstavlor.

Dakapo gratulerar

50 år

Hans Hjalmarsson	760714
Allan Hedlund	760802
Lars-Erik Ström	760921
Sven Larsson	760921
Eero Similä	760928

Pension

Erik Högman	760801
Carl Linderöth	760908

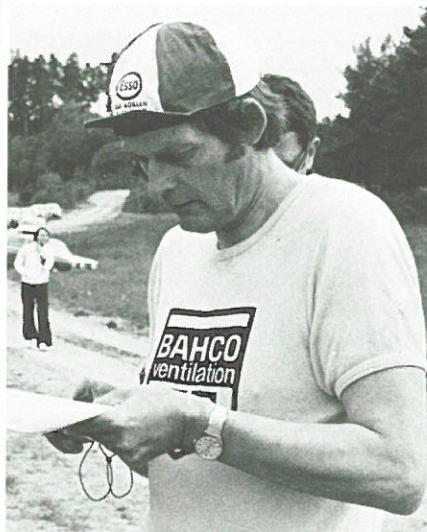
SPORT & MOTION: IM I ORIENTERING

Det är verkligen glädjande att hela 23 orienteringsentusiaster ställde upp i I-mästerskapet som avhölls den 10 juni. Många av deltagarna besjälades säkert av den olympiska tanken om att det viktigaste är inte att segra utan att kämpa väl.

Segrade gjorde däremot Kjell Jonsson, och man ställer osökt frågan om Kjell inte är den avgjort bäste orienteraren på Bahco.

Resultat:

Plac.	Namn	Anv.tid
1	Kjell Jonsson	34.40
2	Lars Göril	45.55
3	Bo Ceder	51.35
4	Ingemar Tranelid	55.12
5	Gunnar Råbe	56.17
6	Martin Forslund	58.15
7	Evert Wester	59.14
8.	Folke Welen	60.30
9	Kai Valli	67.35
10	Lars Erik Ström	69.30
11	Göran Hillstedt	74.10
12	Evert Bostedt	75.35
13	Rolf Sjögren	77.53
14	T Törmänen	80.12
	R Törmänen	80.12
15	Christer Rungård	80.15
16	Helge Gerdin	97.57
17	Magnus Nilsson	103.30
18	T Wigh	111.32
	I Karlsson	111.32
19	Kenneth Herder	128.45
20	T Rytky	137.45
	P Meriluoto	137.45

Evert Bostedt 12:e man

BM I GOLF

Det första officiella Bahcomästerskapet i golf såg en något överraskande vinnare i Bengt Brunosson Bahco Verktyg med tanke på att storfavoriten hette Håkan Jansson från Norrköpingsfilialen med -5 i handicap — hela nio slag bättre än Bengt Brunosson. I den första trebollen gick även Bo Ceder som kunde varit med och slagits om segern om han inte misslyckats på sjunde hålet.

Efter nio hål var de båda främsta lika (45 slag), efter sju håll var ställningen också lika (83), varför sista hålet blev avgörande. Här missade Håkan grovt, fick nio slag mot fem för Bengt, som upprepade segern från förra årets officiella mästerskap. Nu tog han första in-teckningen i vandringspriset "Bahco Golfmästare" som satts upp av Bahco Ventilation och om vilket skall tävlas till 1996.

Samtidigt med Bahcomästerskapet spelade de Ventilationsanställda om platsen i Caddiecupen som avgörs i samband med Scandinavian Enterprise Open i mitten av juli. Björn Möller hade lägsta nettoresultatet med 74 och blir Ventilationsrepresentant. Förste reserv blir Ingemar Tranelid som dels nådde 79 dels gjorde tävlingens enda birdie.

Bahcomästerskapet i golf 1976

BAHCOMÄSTERSKAPET I GOLF 1976

1. Bengt Brunosson, Verktyg	88
2. Håkan Jansson, Vent Norrk	92
3. Bo Ceder, Vent	96
4. Bertil Danielsson, Vent	99
5. Björn Möller, Vent	103
6. Arne Hedin, Vent	107
7. Stig Holm, Vent Göteborg	107
8. Thomas Odeheim, Vent	109
9. Ingemar Tranelid, Vent	109

BAHCO VENTILATION CADDIE CUP

1. Björn Möller	74
2. Ingemar Tranelid	79
3. Bo Ceder	82
4. Thomas Odeheim	84
5. Arne Hedin	84

FINA FRAM GÅNGAR FÖR BAHCO-GOLFARE

VVS-golfen 1976 hade lockat 120 startande till Wermdö Golf & Country Club straxt utanför Stockholm. Bahco Ventilation ställde i år upp med tre man, Bertil Danielsson, i klass A som samlat 70 startande, och Berndt Gustavson och Thomas Odeheim i klass B.

Bertil Danielsson kom med 32 poäng på en niondeplats i A-klassen och nådde en 14:e placering totalt medan Berndt Gustavson med 30 p blev sexa i B-klassen och 19:e totalt. Vinnarna i respektive klasser nådde 40 resp 41 poäng.

Bahco Hemkomfort hade satt upp ett eaglepris i form av en duschkabin och badrumsfläktar för "bästa" birdie i båda klasserna. Två birdiepriser utdelades medan duschkabinen blev kvar till nästa års tävling.

Fotnot:

Eagle (eng. örn). När man spelar ett hål två slag bättre än det uträknade idealresultatet.

Birdie (eng. liten fågel). När man spelar ett hål ett slag bättre än det uträknade idealresultatet.

LITEN BOWLINGRESUMÉ

Nu fungerar vi som en bowlingklubb skall göra, detta tack vare hemmahalens tillkomst. Vi har fått så många nya bowlare att vi nästan inte kan ta hand om alla. Till hösten skall vi mera systematiskt försöka att inviga alla Bahco-bowlare i bowlingens mysterier.

Vi har klarat av Enköpings första nationella bowlingtävling med totalt 600 startande från Kiruna i norr till Malmö i söder.

I samband med Bahco-slaget vill vi passa på och tacka såväl Bahco Ventilation som Bahco Verktyg för de fina priser – Bahcoprodukter – som genom pristagarna vandrat ut över landet.

När detta skrivs håller vi på med Hallmästerskapet, även detta administreras av Bahco-bowlare.

I årets seriespel, det bästa hittills, kom vi på 2:a plats i div III.

Åke Glarke blev DM-mästare i oldboys-klassen.

Årets klubbmästerskap spelades i Eskilstuna med 29 deltagare. Resultat:

Herrar: 1. Gert Taxen 1432
2. Åke Glarke 1426
3. Stig Zetterberg 1408

Damer: 1. Kerstin Johansson 1228
2. Kerstin Hallstensson 1167
3. Gun Johansson 1106

Sektionen vill tacka företaget för en positiv inställning till vårt fritidsintresse.

Vi vill också tacka våra medlemmar för visat intresse och hoppas på lika stor entusiasm den kommande säsongen.

Väl mött i höst. Bowlingsektionen

STORSEGER FÖR VENTILATIONS ORIENTERARE

Årets klubbmatch i orientering mellan Ventilation och Verktyg slutade med övertygande segrar för Ventilation, såväl individuellt som i lag.

Tävlingen, som gick den 4 maj strax öster om Enköping, omfattade i likhet med tidigare år 2 klasser.

Förutom att man tävlade om de individuella placeringarna räknades de 5 bästa deltagarna ur vardera laget in i lagtävlingen för respektive klass.

Den långa banan, som sträckte sig över 6.300 m fågelvägen, vanns av Ventilations orienteringsstjärna Kjell Jonsson med över tio minuter till godo på tvåan Åke Hörnqvist från Verktyg. Den andra platsen visade sig för övrigt bli Verktygs enda individuella "medalj".

På korta banan, 3.150 m, inregistrerade Ventilation en riktig fullträff genom att Evert Wester, Lars-Erik Ström och Kalle Söderberg delade de tre första platserna i nu nämnd ordning.

Förklaringen till Ventilations stora seger kanske låg i att banorna hade lagts av Arne Dahlström samt att Verktyg saknade ett av sina bättre kort.

Resultat: Långa banan

1. Kjell Jonsson	Vent	43.02
2. Åke Hörnqvist	Verkt	53.25
3. Lars Görl	Vent	56.28

Kjell Jonsson 1:a 2 gånger

4. Ingemar Eriksson	Verkt	61.09
5. Christer Stolpe	Verkt	64.27
6. Hans-Erik Jansson	Vent	64.36
7. Kjell Persson	Vent	66.26
8. Sten Löfgren	Verkt	69.13
9. Lars-Göran Molin	Verkt	73.17
10. Bo Ceder	Vent	74.31
11. Yngve Kihlström	Vent	77.04
12. Kjell Persson	Verkt	79.17
13. Karl-Erik Olsson	Verkt	102.58
14. Lars Bäckström	Verkt	104.02
15. Georg Fronda	Vent	121.14
16. Christer Rungård	Vent	128.59
17. Thomas Andersson	Vent	157.30

Lagtävling långa banan

1. Ventilation 305.03

Kjell Jonsson
Lars Görl
Hans-Erik Jansson
Kjell Persson
Bo Ceder

2. Verktyg 321.31

Åke Hörnqvist
Ingemar Eriksson
Christer Stolpe
Sten Löfgren
Lars-Göran Molin

Korta banan 3,150 m

1. Evert Wester	Vent	33.32
2. Lars-Erik Ström	Vent	37.41
3. Karl Söderberg	Vent	38.15
4. Rune Öhrn	Verkt	40.55
5. Henrik Johansson	Vent	41.42
6. Göran Hillstedt	Vent	41.58
7. Evert Bostedt	Vent	42.33
8. Gunnar Norell	Vent	42.34
9. Åke Kadenroth	Verkt	42.55
10. Åke Johansson	Vent	44.01
11. Folke Welen	Vent	44.34
12. Kerry Karlsson	Verkt	45.26
13. Erik Sandberg	Vent	46.13
14. Rune Wahlund	Vent	47.41
15. Roland Hellström	Vent	48.53
16. Kurt Pettersson	Vent	49.00
17. Lasse Himanen	Verkt	51.00
18. Helge Gerdin	Vent	51.37
19. Sören Isaksson	Verkt	51.43
20. Jan Dahlin	Verkt	57.08
21. Tord Andersson	Verkt	59.17
22. Rolf Kruse	Vent	60.34
23. Leif Sköld	Verkt	63.35
24. Bo Hallgren	Verkt	71.36

Lagtävling korta banan

1. Ventilation 193.08

Evert Wester
Lars-Erik Ström
Karl Söderberg
Henrik Johansson
Göran Hillstedt

2. Verktyg 231.59

Rune Öhrn
Åke Kadenroth
Kerry Karlsson
Lasse Himanen
Sören Isaksson

Lagtävlingen korta och långa banan

1. Ventilation 498.11

2. Verktyg 553.30

Den här gången har vi "klippt" historiken från B.A Hjorth & Co's katalog nr 253 öfver pumpar, vattenledningsarmaturer, mm, av årgång 1913.

Vi är fortfarande intresserade av att få in gamla fotografier, annonser eller något annat festligt ur Bahco's historia. Hör av dig till Anders Rongelid (266) eller Gunnar Mångsbro (476).

Patenterade Körvandringspumpen "BAHCO".

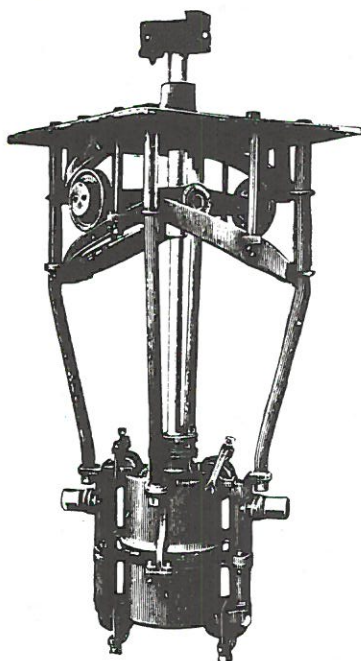

Fig. 1.

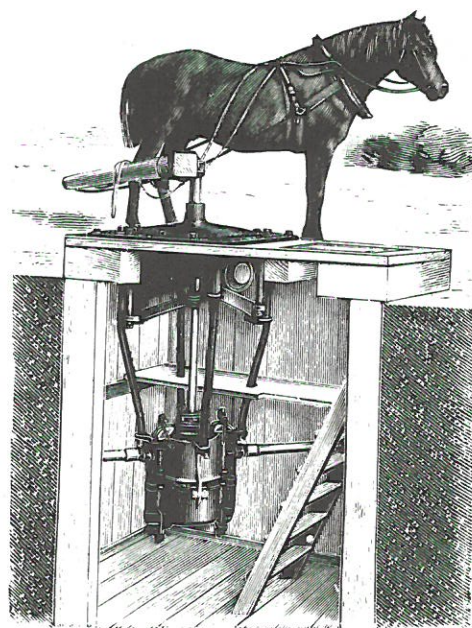

Fig. 2.

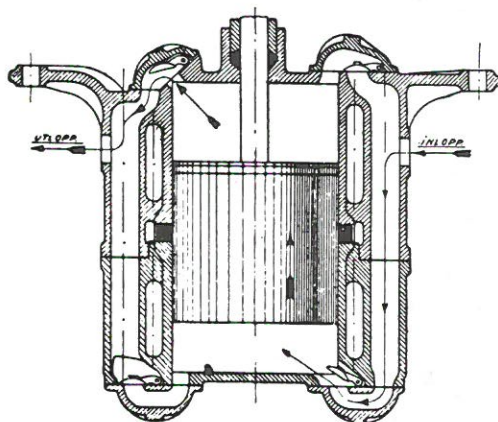

Fig. 3.

Ofvanstående genomskärning visar pumpens konstruktion.

Den nya patenterade körvandringspump skiljer sig fördelaktigt från andra liknande pumpar genom sin enkla och starka konstruktion, stora effektivitet och lätta gång i förening med största lätthet i uppställning och skötsel.

Den har ytterst få rörliga delar, och, emedan rörelsen hos dessa är särdeles ringa, äro de mycket hållbara och varaktiga, hvarjämte pumpen fordrar endast ringa tillsyn.

Pumpens sughöjd är af vanliga skäl begränsad till c:a 7½ meter, men uppfodringslängden kan utsträckas ända till c:a 500 meter. Rörledningar kunna således anläggas i stor utsträckning för ladugårdens, mejeriets och trädgårdens behof.